

Liikenne- ja viestintäministeriö
viestintaverkot@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntö LVM 004:00/2010; LVM/880/03/2010. 14.6.2010

Televiestintäpaketin implementointi: muokattu esitysluonnos

Viestinnän Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa muokatusta esitysluonnoksesta viestintämarkkinalain ym. lakien muuttamisesta Euroopan unionin televiestintäpaketin implementoimiseksi. Tässä lausunnossa käsitellään esitysluonnokseen muokkauksen yhteydessä lisättyjä ehdotuksia viestintämarkkinalain 69 a, 107 a, 131 a ja 131 b §:ksi. Muilta osin liitto viittaa 11.5.2010 antamaansa, aikaisempaa esitysluonnosta koskevaan lausuntoonsa.

Pääviestit

1. Viestinnän Keskusliitto vastustaa ehdotettujen viestintämarkkinalain 131 a–b §:n mukaista Viestintäviraston toimivaltaa kieltää sisältöpalvelun välittäminen. Voimassa olevat kuluttajansuojalain säännökset antavat viranomaiselle jo nykyisellään riittävät keinot puuttua harhaanjohtavaan markkinointiin ja kohtuuttomien sopimusehtojen käyttöön.
2. Toimivalta antaa muita kuin kuluttajansuojalain soveltamisalaan kuuluvia sisältöpalvelun välittämistä ja siten sananvapauden käyttöä koskevia kieltoja voi Suomessa kuulua ainoastaan tuomioistuimelle, joita on tältä osin pidettävä Yleispalveludirektiivin 28 artiklan 2 kohdan tarkoittamina viranomaisina.

Viestintäviraston toimivalta kieltää sisältöpalvelun välittäminen

Esitysluonnokseen lisätyillä viestintämarkkinalain 131 a ja 131 b §:llä perustettaisiin Viestintävirastolla toimivalta kieltää sisältöpalvelujen välittäminen. Pykälillä pantaisiin täytäntöön Yleispalveludirektiivin (2002/22/EY) uusi 28 artiklan 2 kohta¹ joulukuussa 2009 hyväksytyssä muodossa (2009/136EY).

Uuden viestintämarkkinalain 131 a §:n mukaan Viestintävirasto voisi kieltää teleyritystä välittämästä käyttäjille sisältöpalvelua, jos on ilmeistä, että palvelulla tavoitellaan oikeudetonta taloudellista hyötyä joko antamalla palvelusta vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai tai käyttämällä kohtuuttomia tai lainvastaisia sopimusehtoja. Kieltopäätöksestä olisi 131 b §:n mukaan kuultava teleyritystä, mutta siihen ei voisi hakea muutosta valittamalla. Teleyrityksellä ja sisältöpalvelun tarjoajalla olisi kuitenkin mahdollisuus saattaa asia markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

¹ Muokatussa esitysluonnoksessa lukee virheellisesti 12 artiklan 2 kohta. Oikea direktiivin kohta on liikenne- ja viestintäministeriön (21.6.2010) mukaan 28 artiklan 2 kohta.

Toisin kuin muokatussa esitysluonnoksessa sananvapauden osalta todetaan, ehdotetut säännökset eivät olisi ongelmattomia perustuslain 12 §:n sananvapaussuojan kanssa. Luonnoksessa esitetty toteamus siitä, että ehdotettu säännös kohdistuu kaupalliseen viestintään eikä siten sananvapauden ydinalueelle (s. 128), ei vastaa säännöksen ehdotetun sanamuodon mukaista laajuutta. Ehdotettu säännös ei antaisi Viestintävirastolle ainoastaan toimivaltaa kieltää sisältöpalvelun tietynlainen markkinointi, vaan toimivallan kieltää koko sisältöpalvelun tarjoaminen. Tällöin kiellon piirissä voisi olla mikä tahansa viestintäsisältö sen kaupallisuudesta tai tiedonvälityksellisestä tai kulttuurisesta tarkoituksesta riippumatta, mukaan lukien sananvapauden ydinalueelle kuuluva viestintä.

Kuluttajansuojalain soveltamisalaa laajemman harkintavallan viestintää koskevissa kielloissa on jatkossakin kuuluttava ainoastaan tuomioistuimelle, jonka on turvaamistoimia soveltaessaan otettava huomioon perustuslain 12 §:ssä asetetut sananvapaussuojan vaatimukset. Ehdotetun 131 a §:n ilmeisyysvaatimus ei myöskään sellaisenaan oikeuta delegoimaan toimivaltaa muulle viranomaiselle kuin tuomioistuimelle. Sananvapauden käyttöä koskevat kiellot merkitsevät osittaista poikkeusta ennakkollista estettä koskevasta perustuslain kiellosta, ja edellyttävät siten sisältöjen lainvastaisuudelta ilmeisyyttä jo tuomioistuinarviointissakin (ks. tästä erityisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytäntö alkaen *Chauvy ym. vastaan Ranska* 29.6.2004).

Viestintäviraston ja kuluttaja-asiamiehen toimivallan päällekkäisyyttä kuluttajansuojalain tarkoittamissa kielloissa ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena pelkästään sillä perusteella, että se vastaisi yleisesti käytössä olevaa mallia erityisviranomaisen ja yleisviranomaisen välisestä toimivaltasuhteesta. Sananvapauden käyttöön kohdistuvia kieltoja koskee erityisen vahva ennakoitavuuden vaatimus, mikä puoltaa selkeitä toimialarajauksia viranomaisten välillä. Kuten edellä on todettu, kiellot olisivat sananvapauden kannalta oikeutettavissa vain ja nimenomaan kuluttajansuojalaissa säädetyissä tilanteissa, minkä vuoksi toimivalta olisi johdonmukaisinta säilyttää kuluttajaviranomaisilla.

Ehdotuksen suhde yleispalveludirektiivin 28 artiklan 2 kohtaan

Yleispalveludirektiivin uuden 28 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että viranomaiset voivat vaatia yleisesti saatavilla olevia viestintäverkkoja ja/tai yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja tarjoavia yrityksiä estämään tapauskohtaisesti numeroiden tai palvelujen käytön, jos tämä on perusteltua petosten tai väärinkäytösten vuoksi, ja vaatia, että tällaisissa tapauksissa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat pidättävät kyseisestä yhteenliittämisestä tai muista palveluista saadut tulot.

Puheena oleva direktiivin kohta ei liiton näkemyksen mukaan edellytä uutta implementointia, vaan tarkoitettu tapauskohtainen estäminen toteutuu yhtäältä kuluttajansuojalaissa säädetyin kielloin ja toisaalta tuomioistuimen tarvittaessa ratkaisemin turvaamistoimin. Uusi kieltotoimivalta olisi omiaan paitsi hämärtämään toimivaltasuhteita Viestintäviraston ja kuluttajaviranomaisten välillä, myös laajentamaan perusteettomasti viestinnän kieltoja ja sananvapauden rajoittamista koskevaa harkintavaraa. Myös perustuslain 12 § asettaa tältä osin esteen artiklan implementoinnille muokatussa esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla.

Liiton käsityksen mukaan pykäläehdotus ja etenkin sen perusoikeusarviointi on valmisteltu huolimattomasti. Koska tarvetta uusiin implementointitoimenpiteisiin ei myöskään yleispalveludirektiivin 28 artiklan 2 kohdan perusteella ole, tulisi ehdotetut viestintämarkkinalain 131 a § ja 131 b § poistaa lakiesityksestä.

Ehdotetut viestintämarkkinalain 69 a ja 107 a §

Viestinnän Keskusliitolla ei ole huomautettavaa muokatun esitysluonnoksen ehdotettujen viestintämarkkinalain 69 a ja 107 a §:n osalta.

Viestinnän Keskusliitto ry

Håkan Gabrielsson
toimitusjohtaja

Viestinnän Keskusliitto on joukkoviestintäalan ja graafisen teollisuuden kattojärjestö, joka edistää toimialan yleisiä toimintaedellytyksiä tavoitteenaan turvata monipuoliset viestintäpalvelut suomalaisille. Viestinnän Keskusliitto edustaa noin 800 yritystä ja yhteisöä, jotka työllistävät noin 24.000 henkilöä. Edustettujen yritysten osuus joukkoviestintämarkkinoista on noin 80 %. Keskusliiton jäseniä ovat Aikakauslehtien Liitto, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen Radioiden Liitto ja Suomen Televisioiden Liitto.

Lisätietoja lausuntoon liittyen antavat tarvittaessa:

Håkan Gabrielsson
toimitusjohtaja
hakan.gabrielsson@vkl.fi
puhelin 09 2287 7304
matkapuhelin 050 558 1048

Mikko Hoikka
lakimies, OTT
mikko.hoikka@vkl.fi
puhelin 09 2287 7229
matkapuhelin 040 186 3503